

Kadar u slici

Farkaš, Kristina

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, The Academy of Arts Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Umjetnička akademija u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:134:832232>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-05**



Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts in Osijek](#)



SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
UMJETNIČKA AKADEMIJA U OSIJEKU
ODSJEK ZA LIKOVNU UMJETNOST
STUDIJ LIKOVNE KULTURE

KRISTINA FARKAŠ

KADAR U SLICI

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

doc. art. Hrvoje Duvnjak

Sumentor:

Goran Tvrtković

Osijek, 2017.

Sadržaj:

| | |
|--|----|
| 1. Uvod..... | 1 |
| 2. Razrada ideje..... | 2 |
| 2.1. Film kao inspiracija..... | 2 |
| 3. Radovi..... | 3 |
| 3.1. Motiv na slici..... | 3 |
| 3.2. Motivacija iz filma..... | 3 |
| 4. Kadar u slici..... | 4 |
| 5. Izvedba slike..... | 5 |
| 5.1. Priprema podloge za slikanje..... | 5 |
| 5.2. Proces slikanja..... | 5 |
| 5.3. Završavanje slike..... | 5 |
| 6. Zaključak..... | 6 |
| 7. Literatura..... | 7 |
| 8. Sažetak..... | 8 |
| 9. Prilozi; fotografije radova..... | 9 |
| 9.1. Proces rada slike „Hacksaw Ridge; slika 1“..... | 9 |
| 9.2. Slike..... | 10 |

1. Uvod

Film je, najčešće ozvučena, vizualna projekcija. Kada gledamo film ono što primjećujemo su prizori, scene. „Pojam scene, naime, podrazumijeva *netremično praćenje prizornog odvijanja*, podrazumijeva neprekinutost promatranja, kontinuitet promatranja.“¹ Prizori, odnosno scene su sastavljene od kadrova. Dakle, kadar je jedinica filmskog izlaganja, dio filma u kojemu se neprekidano prati određeno zbivanje. „Kadar“ je riječ francuskoga porijekla te označava okvir. Povijest filma kreće od 1890-tih godina, kada su se filmovi sastojali od samo nekoliko kadrova. Postoje različite vrste kadrova; s obzirom na stanje kamere, s obzirom na pronicanje dubine, s obzirom na duljinu kadra i sa stajališta pripovjedača ili promatrača. Jedna sekunda kadra sastoji se od prosječno 24 slike. Povijest filma nije duga kao povijest slikarstva, zbog čega je spoj filma i slike poprilično nov. Upravo ove godine izlazi prvi u potpunosti naslikani film. Naziv mu je „Loving Vincent“, a radi se o životu i misterioznoj smrti Vincenta Van Gogha. Kao što se prosječan film od 110 minuta sastoji od 144 000 slika, tako je 65 000 slika naslikano u svrhu toga filma. Za razliku od 1 125 slikara koji su od slike radili film, ovaj se rad temelji na slici koja nastaje od filmskih kadrova, točnije kadar u slici.

¹ Turković, H., Teorija filma, Meandar Media, Zagreb 2012., str. 99.

2. Razrada ideje

Film je, kao slikarstvo, grana umjetnosti. Za razliku od slikarstva, film, kao završeni rad, sastoji se od više podradnji; pisanja scenarija, glume, režiranja. Sve radnje u kojima sudjeluje više ljudi. Film i slikarstvo su uklopljeni u ovaj završni rad zbog njihove rijetkosti „suradnje“, a skupa čine vrlo zanimljiv spoj. Poznate se slike i imena slikara pojavljuju u filmovima. Napravljeni su filmovi o slikarstvu; dokumentarni i igrani, ali se rijetko pojavljuje film u slici. Slike kao prikazi scena iz filmova, koje su navedene u radu, nisu bile realistične, vjerne filmu. Prema tomu, ostvaren je takav spoj slike i filma koji će prikazati kadar onakvim kakav jest.

2.1. Film kao inspiracija

Inspiracija za slikanje pronađena je u filmu „Hacksaw Ridge“, Mela Gibsona, koji govori o istinitoj priči o vojniku iz Drugoga svjetskog rata te filmovima Quentina Tarantina, „Reservoir Dogs“ i „Pulp Fiction“. Gibson i Tarantino potpuna su suprotnost. Film Mela Gibsona, čak i ako zanemarimo činjenicu da je istinita priča, odiše ozbiljnošću i težinom. Nasuprot tome, filmovi Quentina Tarantina, iako sadržavaju jednaku ozbiljnost i težinu, također sadrže i jednu skoro neshvatljivu dozu humora. Primjer tog humora i napetosti koja postavlja različita pitanja u gledatelju je njegov, vjerojatno najpoznatiji film „Pulp Fiction“. „Isprva se suočavamo s neobjašnjivim prebacivanjima: s razgovora dvoje razbojničkih bezveznjaka – momka i djevojke – koji se, doručkujući u restoranu, „inventivno“ odlučuju opljačkati taj restoran toga trenutka, skačemo na dvojicu posve drugih osoba, dva priprosta kulturocentrička Amerikanca koji za vožnje u autu trate vrijeme ismijavanjem europskih običaja, a skloni su sentencioznoj meditaciji i prepirkama oko metafizičkih stvari. Oni se ispostave gangsterskim ubojicama na zadatku. Potom pratimo očito značajan razgovor između boksača na zalasku karijere i moćnoga gangsterskog bosa, a javlja se iz neba pa u rebro, očito anakroni, umetak scene u kojoj vojnički prijatelj poginulog oca daje dječaku nasljedni sat, s pričom o tome pod kakvim se bizarnim okolnostima taj sat prenosio s naraštaja na naraštaj.“² Ono što je najinspirativnije u filmovima jest činjenica da se određeni događaj dogodio ili postoji mogućnost događanja, za razliku od znanstveno fantastičnih filmova. Ukratko, inspirativna jest slika radnje koja ima mogućnost događanja.

² Turković, H., Suvremeni film: Djela i stvaratelji, trendovi i tradicije, Znanje, Zagreb 1999., str. 151.

3. Radovi

Ovaj se završni rad sastoji od šest slika. Tri slike iz filma „Hacksaw Ridge“, dvije iz filma „Reservoir Dogs“ te jedna iz filma „Pulp Fiction“. Za slike odabirani su kadrovi koji najbolje predstavljaju film. Napetost je središnjica navedenih filmova koja privlači i omogućuje potpuni doživljaj filma, stoga, ovaj je rad pokušao prikazati doživljenu napetost putem slikarske umjetnosti.

3.1. Motiv na slici

Glavni su motivi mojih slika portreti. Iznimno je zahtjevno slikati portrete ukoliko je cilj prikazati psihološko stanje lika i utjecaj okoline na istoga. Vjerno naslikan portret može dočarati okružje kadra prikazanoga iz filma, primjerice „Hacksaw Ridge; slika 2“: na liku vidi se odlučan neprijateljski pogled usmjeren prema liku u prvome planu. Također na prikazanoj slici „Reservoir Dogs; slika 1“: uočava se nezainteresirano opušten pogled lika. Likovi su na nešto fokusirani, suočavaju se sa svijetom koji ih okružuje, ali ne vidi se drugi kadar, to jest, što ih okružuje. Takvim se načinom slikanja portreta i samim spojem filma i slikarstva nastojalo probuditi pitanje kod promatrača: „zašto?“.

3.2. Motivacija iz filma

Kadar je nešto što ima kontinuitet u prostoru i vremenu. Navedene slike zaustavljaju taj kadar na vrhuncu napetosti radnje, prije ili poslije određenog događaja, tj. pokušalo se kadar, kao najmanju dinamičku jedinicu filma, zaustaviti u statičku sliku. Ukratko, taj kadar, iako zaustavljen u slici, još uvijek ima svoj kontinuitet u napetosti prikazan u prvom, drugom ili trećem planu. S obzirom na to da je kadar zapravo okvir, na svakoj se slici pokušalo prikazati ga što vjernije.

4. Kadar u slici

Po stanju kamere svaka je slika izdvojena iz statičnoga kadra, ako izuzmemo sliku 2 iz filma „Reservoir Dogs“. Taj je kadar dinamičan, kamera se pomicala zajedno s likovima. Svi ostali kadrovi su statični, što je olakšalo hvatanje određenog trenutka. Ako obratimo pažnju na kadar kroz pronicanje dubine, oba kadra iz filma „Reservoir Dogs“ dubinska su, dok su ostali kadrovi plošni, tj. jedna je ploha u potpunosti izoštrana. Dubinski kadar znači da se ne izoštrava samo jedna ploha, za razliku od svega što je prikazano u kadru. Ipak, kadar je u slici iz filma „Reservoir Dogs; slika 1“ izuzetak. Osvjetljenje i boje u kadru već su ga činili drugačijim, prozračnim i svjetlijim, zbog čega je u kadru u slici izoštren samo lik u prvom planu, s ciljem da završena slika ne bude monotona. Iako se čini da vremenska duljina kadra u filmu nema veliku ulogu u kadru u slici, postoje znakovi da je kadar dug. Dugi kadar usmjeren je na vrijeme. Kao takav, daje dovoljno vremena za upijanje svih svojih sadržaja i omogućuje reakciju, većinom neugodnu. Dugi kadar nalazi se u slikama „Hacksaw Ridge; slika 3“ i „Reservoir Dogs; slika 2“. „Hacksaw Ridge; slika 3“ prikazuje kadar usmjeren na dojam zaustavljenog vremena. Oba su lika okrenuta i gledaju prema kameri ozbiljnih lica, kao da gledaju u gledatelja. Lik u prvome planu ima izmoren, razočaran, živčani pogled, što je već po samoj ljudskoj prirodi dovoljno da izazove osjećaj nelagode u gledatelju. Lik u drugome planu samom pojavom povećava napetost te dodaje osjećaju nelagode, kao da kadar nikada neće završiti. „Reservoir Dogs; slika 2“ svojim prikazom dugog kadra nije toliko usmjerena na osjećaj napetosti, iako nam je kroz povijest filmova (istinitih ili izmišljenih događaja), primjerice brojni filmovi o mafiji, usađena određena doza rezerviranosti prema grupi muškaraca u odijelima. Kod takve se slike prvenstveno javlja asocijacija da će se nešto loše dogoditi, ili se već dogodilo, na što je Tarantino, vjerujem, i ciljao. Ipak, ovdje dojam dugoga kadra dobivamo u njegovoj praznini. Radnja započinje na jednoj strani kadra. Dugim hodom koji likovi moraju prehodati na drugu stranu kadra, dugim monotonim zidom i prazninom terena u kadru se u slici dočarava vremenska duljina filmskoga kadra. S obzirom na stajalište promatrača ili pripovjedača, svi su kadrovi u slikama objektivni, što znači da bismo ga takvim vidjeli svojim očima i kad bismo bili na mjestu događaja snimanja. „Pulp Fiction“ na drugačiji, zanimljiviji način, subjektivan je kadar. Subjektivni kadar upotrebljava se kada se prikazuje sjećanje ili zamišljanje lika u filmu, kada vidimo svijet njegovim očima. Lik iz filma, Mia Wallace, stoji pred ogledalom, što znači da ono što vidimo u kadru zapravo je, kroz ogledalo, gledano njezinim očima.

5. Izvedba slike

Proces nastanka rada započeo je gledanjem filma. Odabran je određeni dio filma, koji se isticao i imao posebno djelovanje te zaustavljen na dijelu koji se činio kao dobar spoj osjećaja i vremena, odnosno sekunde filma kako ne bi cijeli kadar ili dio njega bio zamućen. Slike iz filma „Hacksaw Ridge“ bile su prve koje su nastale. Naslikane su na platnu, dok su slike iz filmova „Reservoir Dogs“ i „Pulp Fiction“ naslikane na medijapanu.

5.1. Priprema podloge za slikanje

Medijapan prije slikanja premazan je mješavinom bijele fasadne akrilne boje, Drvofix-a i vode, s obje strane. Formati su svih slika isti. Odabirani su formati koji su slični filmskom 16:9 formatu. Radovi na platnu veličine su 30 x 70 cm, a radovi na medijapanu 54 x 125 cm.

5.2. Proces slikanja

Kod svake je slike prvo napravljen lagani crtež olovkom, kako bi slika ostala vjerna kadru. Zatim, uljanim bojama, slijedi slikanje pozadine pa onda likova. Od pozadine i zadnjih planova postupno se kretalo prema prvome planu. U slikama iz filma „Hacksaw Ridge“ prevladava zelena boja, zbog sveukupnog osjećaja ratnog filma. Iako prevladava hladna boja, likovi su napravljeni toplijim bojama, za razliku od likova na slikama iz kadrova Tarantinovih filmova.

5.3. Završavanje slike

Premda su radovi bili zgotovljeni, niti jedna slika nije pružala takav dojam. Zbog nezadovoljstva ostvarenim radom, slike su dorđivane nekoliko puta, u razmaku od nekoliko dana, te konačno predstavljaju zamišljenu koncepciju.

6. Zaključak

Ovaj je rad pokušao prikazati spoj filmske i slikarske umjetnosti. U tom spoju filmskih kadrova i slike, napetost, kao središnjica završnoga rada je također bila i njegov cilj; da napetost određenoga kadra, pa i cijeloga filma bude prenesena putem slikarskih radova. Iako takav spoj postoji u smislu „slike u kadru“ ovim radom je istražena i prikazana ideja „kadra u slici“. Istraživanje se provelo kroz pokušaj rukom naslikanog prikaza svih sastavnih dijelova kadra; dinamičnost i statičnost, dubina i plošnost, subjektivnost ili objektivnost, te vremenski kontinuitet kadra. I slikarstvo i film grane su umjetnosti koje su poznate ljudima, ali njihov je spoj vrlo rijedak i još uvijek u razvijanju.

7. Literatura

Knjige:

1. Turković, H. (2012.), Teorija filma. Zagreb: Meandar Media.
2. Turković, H. (1999.), Suvremeni film: Djela i stvaratelji, trendovi i tradicije. Zagreb: Znanje.

8. Sažetak

„Kadar u slici“ je rad temeljen na spoju filma i slike. Objasnjava kako je istraživanje filmskog okvira, njegovih sadržaja i vrsta u kojima se pojavljuje dovelo do zanimljivog prijelaza filma u slikarski oblik. Iako se javljaju različiti problemi, primjerice poput prikaza vremenskog kontinuiteta kadra filma u slikarskom obliku, čije se rješenje nalazilo u odabiru polupraznoga kadra, svaki problem je riješen na određen način.

Ključne riječi: kadar, slika, film, kontinuitet, napetost

9. Prilozi; fotografije radova

9.1. Proces rada slike „Hacksaw Ridge; slika 1“



9.2. Slike



„Hacksaw Ridge; slika 1“



„Hacksaw Ridge; slika 2“



„Hacksaw Ridge; slika 3“



„Reservoir Dogs; slika 1“



„Reservoir Dogs; slika 2“



„Pulp Fiction“